

Fənn sillabusu

İxtisas: 050113-Musiqi müəllimliyi.

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət fənləri.

Kafedra: "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrası

I. Fənn haqqında məlumat :

Fənnin adı: *Xarici musiqi tarixi- 2*

Fənn proqramı: *Lənkəran Dövlət Universitetinin, "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli №01 sayılı iclas protokolu ilə təstiq edilmişdir.*

Kodu: İPF-B08.2

Təhsil ili: III (2025-2026) Semestr V

Tədris yükü: Cəmi: 150 saat. Auditoriya saati 45saat (30 saat mühazirə , 15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit : 5 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: Əsədli Aytəkin Oruc qızı

E-mail: asadli.aytekin@mail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Ə. Məmmədov k. 19, 2 sayılı tədris korpusu

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyat

1. T. Hüseynova. Musiqi ədəbiyyatı. Dərslik. – Bakı 1991.
2. T. Hüseynova. Musiqi ədəbiyyatı. Dərslik. – Bakı 2006.
3. Ş. Həsənova. Musiqi tarixindən mühazirələr. I hissə Bakı-2012.
4. Ş. Həsənova. Musiqi tarixindən mühazirələr. II hissə Bakı-2012.
5. « Русская музыкальная литература ». Выпуск Л.1977.
6. Гордеева Е. М. « Могучая кучка ». 2 изд. М.1966
7. https://az.wikipedia.org/wiki/Rus_xalq_musiqisi

Əlavə ədəbiyyat

8. Материал из Википедии – свободной энциклопедии.
9. Википедия, azad ensiklopediya.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Xarici musiqi tarixi fənni ikinci tədris ilinin dördüncü smestrində 30 saat mühazirə, 30 saat seminar, üçüncü tədris ilinin beşinci semestrində 30 saat mühazirə, 30 saat seminar məşğələsi nəzərdə tutulur. Kursun tədrisində məqsəd Qərbi Avropa , rus musiqi mədəniyyəti tarixinin əsas mərhələlərini, bəstəkarlıq məktəbləri nümayəndələrinin yaradıcılıqlarını öyrənmək, alınan biliklərin möhkəmlənməsi, müxtəlif janr və cərəyanların, eləcə də bəstəkarların musiqi üslubu, əsərlərin melodik, harmonik və quruluş xüsusiyyətləri ilə əlaqədar olaraq nəzəri problemlərin ümumləşdirilib öyrənilməsidir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır

VIII Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C

4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X.Təqvim planı:Mühazirə 30 saat, seminar 30 saat

No	Keçirilən mühazirə mövzuların məzmunu	Müh.	Tarix
1	Mövzu: XVIII əsrədək rus musiqisi mədəniyyəti Plan: 1. XVII əsr qədərki Rusiya tarixi və mədəni şərait. 2. XVIII əsrin sonu, XVIII əsr əvvəllərində Rusiyada tarixi və mədəni şərait. Mənbə : [1,2,3,4,5.]	2	
2.	Mövzu: XVIII əsr və XIX əsrin birinci yarısında rus musiqi mədəniyyəti, A.A.Alyabev, A.Y.Varlamov. Plan: 1. A.A.Alyabevin yaradıcılığı. 2. A.Y.Varlamov yaradıcılığı. Mənbə : [1,2,3,4,5.]	2	
3.	Mövzu: M.İ.Qlinkanın yaradıcılığı Plan: 1. M.İ.Qlinkanın yaradıcılıq xüsusiyyətləri. 2. M.İ.Qlinkanın vokal yaradıcılığı. 3. M.İ.Qlinkanın simfonik yaradıcılığı. 4. M.İ.Qlinkanın opera yaradıcılığı. Mənbə : [1,2,3,4,5.]	2	
4.	Mövzu: A.S.Darqomijskinin yaradıcılığı Plan: 1. A.S.Darqomijskinin erkən yaradıcılıq dövrü 2. A.S.Darqomijskinin yetkin yaradıcılıq dövrü 3. A.S.Darqomijskinin "Su pərisi" operası Mənbə : [1,2,3,4,5.]	2	
5.	Mövzu: XIX əsrin 60-70-ci illərində rus musiqi mədəniyyəti. Plan: 1. XIX əsrin 60-70-ci illərində Rusiyada tarixi və mədəni şərait. 2. "Qüdrətli dəstə" bəstəkarları. Mənbə : [1,2,3,4,5,6.]	2	
6.	Mövzu: A.Q.Rubinşteyn yaradıcılığı Plan: 1. A.Q.Rubinşteynin rus musiqisinin inkişafında rolu. 2.A.Q.Rubinşteynin fortepiano yaradıcılığı. Mənbə : [1,2,3,4,5.]	2	
7.	Mövzu: M.A.Balakirevin yaradıcılığı Plan: 1. M.A.Balakirevin yaradıcılıq xüsusiyyətləri. 2. M.A.Balakirevin simfonik və fortepiano yaradıcılığı. Mənbə : [1,2,3,4,5,6.]	2	
8.	Mövzu: A.P.Borodinin yaradıcılığı Plan: 1. A.P.Borodinin erkən yaradıcılıq dövrü. 2. A.P.Borodinin simfonik yaradıcılığı. 3. A.P.Borodinin opera yaradıcılığı. Mənbə : [1,2,3,4,5,6.]	2	
9.	Mövzu: M.P. Musorqskinin yaradıcılığı Plan: 1. M.P. Musorqskinin yaradıcılıq xarakteristikası. 2. M.P. Musorqskinin fortepiano yaradıcılığı. 3. M.P. Musorqskinin "Boris Qodunov" operası Mənbə : [1,2,3,4,5,6.]	2	
10.	Mövzu: N.A.Rimski-korsakovun yaradıcılığı Plan: 1. N.A.Rimski-korsakovun yaradıcılıq xüsusiyyətləri. 2. N.A.Rimski-korsakovun simfonik yaradıcılığı. Mənbə : [1,2,3,4,5,6.]	2	
11.	Mövzu: P.İ.Çaykovskinin yaradıcılığı Plan: 1. P.İ.Çaykovskinin yaradıcılıq xüsusiyyətləri. 2. P.İ.Çaykovskinin simfonik yaradıcılığı. 3. P.İ.Çaykovskinin opera yaradıcılığı. 4. P.İ.Çaykovskinin "Qu gölü" baleti. Mənbə : [1,2,3,4,5,6.]	2	
12.	Mövzu: A.N.Skrayabinin yaradıcılığı Plan: 1. A.N.Skrayabinin yaradıcılıq yolu 2. A.N.Skrayabinin simfonik yaradıcılığı və yenilikləri. Mənbə : [1,2,3,4,5,6.]	2	
13.	Mövzu: S.V.Raxmaninovun yaradıcılığı Plan: 1. : S.V.Raxmaninovun yaradıcılığı 2. S.V.Raxmaninovun yaradıcılıq üslubunun təkamülü Mənbə : [1,2,3,4,5,6.]	2	
14.	Mövzu: S.S.Prokoryevin yaradıcılığı. Plan: 1. S.S.Prokoryevin yaradıcılıq xüsusiyyətləri. 2. S.S.Prokoryevin opera-balet yaradıcılığı. Mənbə : [1,2,3,4,5,6.]	2	
15.	Mövzu: D.D.Şostakoviçin yaradıcılığı Plan: 1. D.D.Şostakoviçin yaradıcılıq xüsusiyyətləri.	2	

	2. D.D.Şostakoviçin simfonik yaradıcılığı. Mənbə : [1,2,3,4,5,6.]		
	CƏMI:	30	

Nö	Keçirilən seminar mövzularının məzmunu	Sem.	Tarix
1.	XVIII əsrədək rus musiqisi mədəniyyəti. XVIII əsr və XIX əsrin birinci yarısında rus musiqi mədəniyyəti, A.A.Alyabev, A.Y.Varlamov	2	
2.	M.İ.Qlinkanın yaradıcılığı. A.S.Darqomijskinin yaradıcılığı	2	
3.	XIX əsrin 60-70-ci illərində rus musiqi mədəniyyəti. A.Q.Rubinşteyn və S.Küinin yaradıcılıqları	2	
4.	M.A.Balakirevin yaradıcılığı. A.P.Borodinin yaradıcılığı	2	
5.	M.P. Musorqskinin yaradıcılığı. N.A.Rimski-korsakovun yaradıcılığı	2	
6.	P.İ.Çaykovskinin yaradıcılığı. A.N.Skayabin yaradıcılığı.	2	
7.	S.V.Raxmaninovun yaradıcılığı. S.S.Prokofyevin yaradıcılığı	2	
8.	D.D.Şostakoviçin yaradıcılığı	1	
	CƏM:	15	

XI.Fənn üzrə tələblər:

- Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür-bacarıq və vərdisləri:
- İnformasiya mənbəyi ilə işin bacarıq və vərdişi
- Tədqiqat sahəsi üzrə işin məqsəd və vəzifələri
- Müqayisə, ümumiləşdirmə və sistemləşdirmə, tənqidi yanaşma, ziddiyyətləri görmə bacarıqı
- tarixi dövrün qısa səciyyəsi
- musiqi əsərinin yarandığı şərait
- bəstəkarın yaradıcılığında realist ənənələr.

XII.Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Qərbi Avropa ,rus musiqi mədəniyyəti tarixinin əsas mərhələlərini;
- Bəstəkarlıq məktəbləri nümayəndələrinin yaradıcılıqlarını;
- Musiqi əsərlərinin üslub və janr xüsusiyyətləri;
- Dövrün mədəni kontekstində təhlil etmək;
- Cərəyanlara uyğun musiqi əsərlərini fərqləndirmək.

XIII. İmtahan sualları

1. XVII əsrə qədərki Rusiya tarixi və mədəni şərait
2. XVII əsrin sonu, XVIII əsri əvvəllərində Rusiyada tarixi və mədəni şərait.
3. A.A.Alyabevin yaradıcılığı.
4. A.Y.Varlamov yaradıcılığı.
5. M.İ.Qlinkanın yaradıcılıq xüsusiyyətləri.
6. M.İ.Qlinkanın vokal yaradıcılığı.
7. M.İ.Qlinkanın opera və simfonik yaradıcılığı.
8. A.S.Darqomijskinin yaradıcılığı
9. A.S.Darqomijskinin "Su pərisi" operası
10. XIX əsrin 60-70-ci illərində Rusiyada tarixi və mədəni şərait.
11. "Qüdrətli dəstə" bəstəkarları.
12. A.Q.Rubinşteynin rus musiqi inkişafında rolu.
13. M.A.Balakirevin yaradıcılıq xüsusiyyətləri.
14. M.A.Balakirevin simfonik yaradıcılığı.
15. A.P.Borodinin simfonik yaradıcılığı.
16. A.P.Borodinin opera yaradıcılığı.
17. M.P. Musorqskinin yaradıcılıq xarakteristikası.
18. M.P. Musorqskinin fortepiano yaradıcılığı.
19. M.P. Musorqskinin "Boris Qodunov" operası
20. N.A.Rimski-Korsakovun yaradıcılıq xüsusiyyətləri.
21. N.A.Rimski-Korsakovun simfonik yaradıcılığı.
22. P.İ.Çaykovskinin yaradıcılıq xüsusiyyətləri.
23. P.İ.Çaykovskinin simfonik yaradıcılığı.
24. P.İ.Çaykovskinin opera yaradıcılığı.
25. A.N.Skayabinin yaradıcılığı.
26. S.V.Raxmaninovun yaradıcılığı.
27. S.S.Prokofyevin yaradıcılıq xüsusiyyətləri.
28. S.S.Prokofyevin opera-balet yaradıcılığı.
29. D.D.Şostakoviçin yaradıcılıq xüsusiyyətləri.
30. D.D.Şostakoviçin simfonik yaradıcılığı.

XIV.Kollokvium sualları:

I kollokvium:

1. XVII əsrə qədərki Rusiya tarixi və mədəni şərait
2. XVII əsrin sonu, XVIII əsri əvvəllərində Rusiyada tarixi və mədəni şərait.
3. A.A.Alyabevin yaradıcılığı.
4. A.Y.Varlamov yaradıcılığı.
5. M.İ.Qlinkanın yaradıcılıq xüsusiyyətləri.
6. M.İ.Qlinkanın vokal yaradıcılığı.

7. M.İ. Qlinkanın opera və simfonik yaradıcılığı
8. A.S. Darqomijskinin yaradıcılığı
9. A.S. Darqomijskinin "Su pərisi" operası
10. XIX əsrin 60-70-ci illərində Rusiyada tarixi və mədəni şərait.

II kollokvium:

1. "Qüdrətli dəstə" bəstəkarları.
2. A.Q. Rubiñşteynin rus musiqi inkişafında rolu.
3. M.A. Balakirevin yaradıcılıq xüsusiyyətləri.
4. M.A. Balakirevin simfonik yaradıcılığı.
5. A.P. Borodinin yaradıcılığı.
6. M.P. Musorqskinin yaradıcılıq xarakteristikası.
7. M.P. Musorqskinin fortepiano yaradıcılığı.
8. M.P. Musorqskinin "Boris Qodunov" operası
9. N.A. Rimski-Korsakovun yaradıcılıq xüsusiyyətləri.
10. N.A. Rimski-Korsakovun simfonik yaradıcılığı.

Xarici musiqi tarixi- 2 fənninin sillabusu 050113-Musiqi muəllimliyi ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol №01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

b/m.A.O. Əsədli

Kafedra müdiri:

dos. A.X. Əliyev